

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/369, 371

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/9209
Karar No. 2023/15354
Tarihi: 19.10.2023

- **İHTİYARİ ARABULUCULUK**
- **ARABULUCULUK TUTANAKLARININ KENDİ İÇERİSİNDE ÇELİŞKİLİ OLMASI**
- **ARABULUCULUK SÜRESİNİN YASAYA UYGUN YAPILMAMIŞ OLMASI NEDENİYLE ARABULUCULUK TUTANAĞININ İPTALİNE KARAR VERİLMESİNİN GEREKTİĞİ**

ÖZETİ: Yukarıdaki açıklamalar ışığında davacının arabuluculuk anlaşma tutanağından sonra da işyerinde otopark görevlisi olarak çalışmaya devam ettiği, arabuluculuk görüşmesi sırasında düzenlenen tutanakların kendi içerisinde çelişkili olduğu görülmektedir. Bu hâlde arabuluculuk sürecinin İlgili Hukuk kısmında yer alan 6325 sayılı Kanun hükümlerine uygun olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece davacının ihtiyari arabuluculuk tutanağının iptaline yönelik talebinin kabulü ile yargılamaya devam olunarak davacının alacak talepleri hakkında hüküm kurulması gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi hatalı olmuştur.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davacı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu

maddesinin ikinci fıkrası gereğince duruşma isteğinin miktardan reddine ve incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı işveren nezdinde 10.08.2017 tarihinde otopark görevlisi olarak çalışmaya başladığını, iş sözleşmesinin haklı neden olmaksızın 09.07.2020 tarihinde feshedildiğini, müvekkilinin bu tarihe kadar davalı işyerinde kesintisiz olarak çalıştığını, müvekkili otopark görevlisi olarak çalışırken 05.06.2020 tarihinde pandemi nedeniyle otopark görevlisine ihtiyaç kalmadığının bildirildiğini, eve paket servis hizmetinin önemli hâle gelmesi sebebiyle kurye olarak çalıştırılmak istendiğinin söylendiğini, müvekkilinin kurye olarak çalışmayı kabul ettiğini bunun üzerine davalı işveren tarafından müvekkiline kurye olarak girişinin yapılabilmesi için mevcut işinden istifa etmesi gerektiğinin bunun için de bir kısım belgeleri imzalaması gerektiğinin söylendiğini, müvekkiline bu şekilde istifa dilekçesi imzalatıldığını ancak müvekkilinin bu işlemlerden sonra da davalı işyerinde otopark görevlisi olarak çalışmaya devam ettiğini; bunun üzerine müvekkilinin e-Devlet kaydı üzerinden durumunu kontrol ettiğinde iş sözleşmesinin 05.06.2020 tarihi itibarıyla sona erdirildiğini öğrendiğini, müvekkilinin bu durumu davalı işverene sorduğunda ise iş sözleşmesinin bu defa 09.07.2020 tarihinde sözlü olarak feshedildiğini, davacının 05.06.2020 tarihinden sonra da işyerinde kesinti olmaksızın çalışmaya devam ettiğini, müvekkilinin alacaklarının ödenmemesi üzerine dava açmak amacıyla arabuluculuk merkezine başvurulduğunu, arabuluculuk toplantısı sırasında davalı Şirket tarafından müvekkili ile daha önce anlaşma sağlandığının, bu yönden ihtiyari arabulucu tutanağının düzenlendiğinin bildirildiğini, davalı Şirket tarafından ihtiyari arabuluculuk tutanağının, baskı altında müvekkiline imzalatıldığını, müvekkilinin belgelerin imzalanmasından önce ve ya sonra herhangi bir arabulucu ile görüşmediğini, bu yönde bir iradesinin bulunmadığını, davalı işveren tarafından ihtiyari arabuluculuk kurumunun kötüye kullanıldığını ileri sürerek ihtiyari arabuluculuk anlaşma tutanağının iptali ile kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti, ücret alacağı, asgari geçim indirimi, fazla çalışma ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının 05.06.2020 tarihli arabuluculuk tutanağının iptaline karar verilmesi talebinin dayanaksız olduğunu, davanın esasına girilmesizin reddine karar verilmesi gerektiğini, davacının arabuluculuk tutanağında kendi rızası ile iş sözleşmesini sonlandırdığını, kıdem ve ihbar tazminatı talebinin olmadığını, diğer hak ve alacaklarının ise ödendiğini, bu nedenle herhangi bir hak ve alacağının kalmadığını, müvekkili Şirketi ibra ettiğini beyan ederek arabuluculuk tutanağını imzaladığını, davacı tarafın iddia ettiğinin aksine hiçbir

çalışana müvekkili Şirket tarafından baskı uygulanmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; 05.06.2020 tarihli arabuluculuk tutanağının incelenmesinde davacının istifa ettiğinin, kıdem tazminatı hakkının olmadığına, ulusal bayram ve genel tatil günleri ücreti ile ihbar tazminatının ödendiğinin, yıllık izinlerinin kullanıldığının, hafta tatili ücreti alacağına bulunmadığının, maaş ve ücret, her türlü tazminat taleplerinin olmadığına açıkça belirtildiği, ihtiyari arabuluculuk aşamasında taraflar arasında kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, hafta tatili ücreti alacakları konusunda görüşme yapıldığı ve tarafların anlaşığı, somut uyuşmazlıkta tarafların özgür iradeleri ile arabulucuya başvurdukları ve tutanakta belirtilen konularda anlaştikları, davacının iradesinin sakatlandığına dair dosyada delil bulunmadığı, tarafların anlaşılan konularda dava açamayacağı, bu nedenle tarafların anlaştikları alacaklar yönünden tefrik kararı verilerek bu alacak yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiği belirtilerek tefrik kararı verilen alacaklar yönünden somut dosyada davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; dava dilekçesinde ileri sürdüğü hususları tekrar ederek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmesini istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; somut uyuşmazlıkta davacının iş sözleşmesinin 05.06.2020 tarihinde sona ermiş olduğunu sonradan öğrendiğini iddia ettiği, davalı tarafça sunulan arabuluculuk belgesinde davacı ve davalı Şirket yetkilisi ile arabulucunun imzasının bulunduğu, yine aynı tarihli arabulucu bilgilendirme tutanağında davacının imzasının bulunduğu, arabuluculuk son tutanağının sahteliği ispatlanıncaya kadar geçerli belge olduğu, davacının tutanağın sahte olduğuna dair iddiası olmadığı gibi kısıtlılık hâlleri dışında irade fesadına dayanan iddialarının somut ve kesin delillerle ortaya konulmadığı belirtilerek İlk Derece Mahkemesi kabulünün dosya kapsamına uygun olduğu gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde, dava ve istinaf dilekçelerinde ileri sürdüğü itirazları tekrar ederek Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, taraflar arasında imzalanan ihtiyari arabuluculuk (anlaşma) tutanağının iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun (6325 sayılı Kanun) "*Taraflarla görüşme ve iletişim kurulması*" başlıklı 8 inci maddesine göre arabulucu, tarafların her biri ile ayrı ayrı veya birlikte görüşebilir ve iletişim kurabilir.

3. 6325 sayılı Kanun'un "*Görevin özenle ve tarafsız biçimde yerine getirilmesi*" kenar başlıklı 9 uncu maddesi şu şekildedir:

"(1) Arabulucu görevini özenle, tarafsız bir biçimde ve şahsen yerine getirir.

(2) Arabulucu olarak görevlendirilen kimse, tarafsızlığından şüphelenilmesini gerektirecek önemli hâl ve şartların varlığı hâlinde, bu hususta tarafları bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu açıklamaya rağmen taraflar, arabulucudan birlikte talep ederlerse, arabulucu bu görevi üstlenebilir yahut üstlenmiş olduğu görevi sürdürebilir.

(3) Arabulucu, taraflar arasında eşitliği gözetmekle yükümlüdür.

(4) Arabulucu, bu sıfatla görev yaptığı uyuşmazlıkla ilgili olarak açılan davada, daba sonra taraflardan birinin avukatı olarak görev üstlenemez."

4. 6325 sayılı Kanun'un "*Tarafların aydınlatılması*" kenar başlıklı 11 inci maddesi şöyledir:

"(1) Arabulucu, arabuluculuk faaliyetinin başında, tarafları arabuluculuğun esasları, süreci ve sonuçları hakkında gerektiği gibi aydınlatmakla yükümlüdür.

5. 6325 sayılı Kanun'un 14 üncü maddesine göre başkaca bir usul kararlaştırılmadıkça arabulucu veya arabulucular taraflarca seçilir.

6. 6325 sayılı Kanun'un "*Arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi*" kenar başlıklı 15 nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Arabulucu, seçildikten sonra tarafları en kısa sürede ilk toplantıya davet eder.

2) Taraflar, emredici hukuk kurallarına aykırı olmamak kaydıyla arabuluculuk usulünü serbestçe kararlaştırabilirler.

3) Taraflarca kararlaştırılmamışsa arabulucu; uyuşmazlığın niteliğini, tarafların isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümlenmesi için gereken usul ve esasları göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütür. "

7. 6325 sayılı Kanun'un "*Arabuluculuğun sona ermesi*" kenar başlıklı 17 nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" ...

(2) Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaşmalarını, anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı bir tutanak ile belgelendirilir. Arabulucu tarafından düzenlenecek bu belge, arabulucu, taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatlarınca imzalanır. Belge taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatlarınca imzalanmazsa, sebebi belirtmek suretiyle sadece arabulucu tarafından imzalanır.

(3) Arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen tutanağa, faaliyetin sonuçlanması dışında hangi hususların yazılacağına taraflar karar verir. Arabulucu, bu tutanak ve sonuçları konusunda taraflara gerekli açıklamaları yapar ve taraflar hazır değilse her türlü iletişim vasıtasını kullanarak hazır bulunmayan tarafları bilgilendirir.

(4) Arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi hâlinde, arabulucu, bu faaliyete ilişkin kendisine yapılan bildirim, tevdi edilen ve elinde bulunan belgeleri, ikinci fıkraya göre düzenlenen tutanağı beş yıl süre ile saklamak zorundadır. Arabulucu, arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlediği son tutanağın bir örneğini arabuluculuk faaliyetinin sona ermesinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlüğe gönderir."

8. 6325 sayılı Kanun'un "Tarafların anlaşması" kenar başlıklı 18 inci maddesinin ilgili kısımları şu şekildedir:

"(1) Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır.

(2) Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır.

...

(5) (Ek: 12/10/2017-7036/24 md.) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz;"

3. Değerlendirme

1. Somut uyuşmazlıkta dosya içerisinde davacının 05.06.2020 tarihli kendi isteği ile işten ayrılmak istediğine dair istifa dilekçesi, aynı tarihli davalı işveren tarafından arabulucuya başvurulduğuna dair arabulucu belirleme tutanağı ve ihtiyarı arabuluculukta bilgilendirme tutanağı ile hukuk uyuşmazlıklarında ihtiyarı arabuluculuk anlaşma tutanağı bulunmaktadır. Anlaşma tutanağında "Taraflar müzakere sonucunda, Taraf 1 işçi, 05.06.2020 tarihinde yazılı olarak verdiği dilekçe ile istifa etmesi sebebiyle iş akdi sonlandırılmış, istifa ettiğinden kıdem tazminatı hakkı olmadığından, ihbar süresi olmadığından ihbar tazminatı, UBGT günleri ödendiğinden UBGT ücreti, yıllık izinlerini ücreti ödenerek kullandığından yıllık izin ücreti, hafta tatili ücreti ödendiğinden hafta tatili ücreti alacağı olmadığı, kalmadığı bundan kaynaklı maaş ve her türlü ücret ve tazminat taleplerinin de olmadığı, taraf 2 işverenden talep etmeyeceğini kabul ve taahhüt etmiş,

işbu tutanakla işvereni işçilik alacaklarına dair herhangi bir baskı altında kalmadan ibra etmiştir. Ayrıca, kanundan ve sözleşmeden kaynaklı hak ve alacağı olmadığından, taraflar, işçilik alacakları yönünden birbirlerini ibra ederler." ibarelerinin bulunduğu görülmüştür. Yine anlaşma tutanağında görüşmenin pandemi nedeniyle telekonferans aracılığıyla yapıldığı belirtilmiştir. Ancak anlaşma tutanağında belirtilenin aksine 05.06.2020 tarihli "*İhtiyari Arabuluculukta Bilgilendirme Tutanağı*" başlıklı belgede arabulucu tarafından, tarafların birlikte adresine gelerek arabuluculuk yoluna başvurmak istediklerinin ve bunun üzerine arabulucu tarafından sözlü olarak bilgilendirildiklerinin belirtildiği görülmektedir.

2. Davalı tarafça sunulan 08.07.2020 tarihli "*Tutanak*" başlıklı belgede davacının vale olarak davalı işyerinde çalıştığı belirtilmiştir. Yine "*Personel İzin Formu*" başlıklı belgede davacının 12.06.2020 tarihinde 1 günlük mazeret izni talebinde bulunduğu ve davalı tarafından kabul edildiği yazılıdır.

3. İlk Derece Mahkemesince tefrikine karar verilen dosyada dinlenen tanıkların, davacıya vale görevinden paket servisi kısmına alınırken birtakım evrak imzalandığını ve evrakın imzalanması sırasında kendilerinin de orada bulduklarını beyan ettikleri anlaşılmıştır.

4. Yukarıdaki açıklamalar ışığında davacının arabuluculuk anlaşma tutanağından sonra da işyerinde otopark görevlisi olarak çalışmaya devam ettiği, arabuluculuk görüşmesi sırasında düzenlenen tutanakların kendi içerisinde çelişkili olduğu görülmektedir. Bu hâlde arabuluculuk sürecinin *İlgili Hukuk* kısmında yer alan 6325 sayılı Kanun hükümlerine uygun olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece davacının ihtiyari arabuluculuk tutanağının iptaline yönelik talebinin kabulü ile yargılamaya devam olunarak davacının alacak talepleri hakkında hüküm kurulması gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi hatalı olmuştur.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

19.10.2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.